ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ

Касби тумани

2024 йил 13 май

Касби туманлараро иқтисодий судининг судьяси Ғ.Р.Игамов раислигида, судья ёрдамчиси М.Муҳаммадиевнинг котиблигида, Миришкор туман фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши даъвогар "Автомобилчи" фермер ҳўжалиги манфаатини кўзлаб, жавобгар "Баҳористон Агро дон" масъулияти чекланган жамиятига нисбатан 2024 йилда бошоқли дон ҳарид қилиш бўйича тузилган 10-42184/G-4363-25-сонли шартномани бекор қилиш тўғрисидаги даъво аризаси бўйича иқтисодий ишни Кенгаш вакили Р.Хазратқулов (ишончнома асосида) иштирокида, Касби туманлараро иқтисодий суди биносида, очиқ суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Миришкор туман фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгалари Кенгаши (бундан кейинги матнда Кенгаш) "Автомобилчи" фермер ҳўжалиги (бундан кейинги матнда даъвогар) манфаатини кўзлаб, Касби туманлараро иқтисодий судига даъво аризаси билан мурожаат қилиб, "Баҳористон Агро дон" масъулияти чекланган жамияти (бундан кейинги мантларда жавобгар)билан 2024 йилда бошоқли дон ҳарид қилиш бўйича тузилган 10-42184/G-4363-25-сонли шартномани бекор қилишни сўраган.

Суд мажлисида иштирок этган Кенгаш вакили ўз тушунтиришида жавобгар томонидан шартнома билан зиммасига олган мажбуриятни бажарилмаганлиги, аванс пуллари фермер хўжалигига хисоб ракамига ўтказиб берилмаганлигини билдириб, даъвони каноатлантиришни сўради.

Суд мажлисида жавобгар вакили иштирок этмади, даъво бўйича ўз фикрини билдирмади. Суд ишни Ўз.Р.ИПК нинг 170-моддаси асосида жавобгар вакилисиз кўриб чикишни лозим топди.

Суд, иш материлларини ўрганиб чиқиб, ишда иштирок этувчи шахслар вакилларининг тушунтиришларини тинглаб, куйидаги асосларга кўра даъво талабини рад этишни лозим топди.

Иш хужжатларига кўра, даъвогар ва жавобгар ўртасида 2024 йил 10 январда "Галлачилик кластери билан фермер хўжалиги ўртасида бошоқли дон харид қилиш бўйича" 10-42184/G- 4363-25-сонли фьючерс шартномаси тузилган ва шартнома туман қишлоқ хўжалиги бўлими томонидан рўйхатга олинган.

Мазкур шартноманинг предметига кўра Хўжалик (даъвогар) Тайёрловчи (жавобгар)га 2024 йил хосилидан 40,06 гектар ер майдонидан

жами 106.492 кг бошоқли буғдой хом ашёсини етиштириш ва етказиб бериш мажбуриятини, "Тайёрловчи" эса буғдой хом ашёсини қабул қилиш ва унинг ҳақини тўлаш мажбуриятини зиммасига олган.

Кенгаш ўз даъво аризасида жавобгар шартноманинг 1.3 бандига асосан даъвогарга бўнак ажратмади, 2.4 бандига асосан уруғлик билан таъминламади, Молия вазирлиги хузуридаги Қишлоқ хўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш Жамғармаси томонидан давлат ресурси учун етказиб бериладиган имтиёзли кредитни маҳсулот етказиб беришда бўнак сифатида йўналтирмади, деган важлар асосида шартномани бекор қилишни сўрамоқда.

Шартноманниг 2.1 бандида шартноманинг 1.3 бандида кўрсатилган кўшимча топширилган ғалла учун бўнак ажратиш назарда тутилган. Тарафлар ўртасида тузилган шартномада қўшимча ғалла топшириш кўрсатилмаган (шартноманинг 1.3 банди бўш, тўлдирилмаган).

Жавобгар даъвогарга уруғлик дон етказиб бермаган бўлса, даъвогар уруғлик донни қачон, кимдан олиб экканлигини ишда далили йўк. Бундан ташқари Қишлоқ хўжалигини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш Жамғармаси томонидан давлат ресурси учун етказиб бериладиган имтиёзли кредит ажратилганлиги ва бу кредитни жавобгар олганлигини исботи ҳам мавжуд эмас.

ФКнинг 382-моддасига кўра, агар ушбу Кодексда, бошқа қонунларда ёки шартномада бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, шартнома тарафларнинг келишувига мувофиқ ўзгартирилиши ва бекор қилиниши мумкин.

Тарафлардан бирининг талаби билан шартнома суд томонидан фақат қуйидаги ҳолларда ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин:

- 1) иккинчи тараф шартномани жиддий равишда бузса;
- 2) ушбу Кодекс, бошқа қонунлар ва шартномада назарда тутилган ўзга холларда.

Кенгаш томонидан даъво аризасида келтирилган важлар шартнома шартини жиддий бузиш хисобланмайди.

Бундан ташқари ҳозирги пайтда бошоқ дон экинлари йиғиштириб олиш мавсуми яқинлашган бир пайтда шартномани бекор қилиниши давлатга дон топшириш режасини бажармаслик оқибатини келтириб чиқариши мумкин.

ИПКнинг 118-моддасининг 1-қисмига кўра, суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда уларнинг зиммасига юклатилиши белгилаб қўйилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 10 октябрдаги "Фермер, дехкон хужаликлари ва томорка ер эгалари фаолиятини янада ривожлантириш буйича ташкилий чора-тадбирлар турисида"ги ПҚ-3318-сонли қарорининг 3-бандида фермер, дехкон хужаликлари ва томорка ер эгалари манфаатларини кузлаб судга давлат божи туламасдан давво аризалари, давлат ва хужалик бошқаруви органлари, махаллий давлат хокимияти органларининг қарорлари, уларнинг мансабдор шахслари хатти-

ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоятлар такдим этиш. Бунда даъво аризасини қаноатлантириш рад этилганда манфаати кўзлаб даъво аризаси киритилган фермер, деҳқон ҳўжаликлари ва томорқа ер эгаларидан давлат божи ундирилмайди деб кўрсатилган.

Бинобарин, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 68, 118, 176-179, 186, 192-моддаларига асосланиб, суд

карор килди:

Даъво талаби рад этилсин.

Мазкур ҳал қилув қароридан норози бўлган томонлар у қабул қилинган кундан эътиборан бир ой муддат ичида шу суд орқали Қашқадарё вилоят судининг иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатига апелляция тартибида ёки қонуний кучга кирган ва апелляция тартибида кўрилмаган ҳал қилув қарори устидан у қонуний кучга кирган кундан эътиборан олти ой ичида кассация тартибида шикоят бериши (протест келтириши) мумкин.

Судья Ғ.Р.Игамов

